

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
www.zzzs.si

GRADIVO ZA NOVINARJE

Ljubljana, 15.2.2018

PR-ZZZS-2/2018

Aktualne informacije s 5. redne seje Upravnega odbora ZZZS

Upravni odbor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) je danes na redni seji med drugim sprejel sklep o izvedbi javnega razpisa za zdravstveno letovanje otrok in šolarjev v letu 2018 in sklep o izvedbi javnega razpisa za skupinsko obnovitveno rehabilitacijo v letu 2018. Upravni odbor ZZZS je danes podrobno obravnaval tudi analizo po posameznih vzrokih za bolniške odsotnosti z dela z akcijskim načrtom za njihovo obvladovanje.

Upravni odbor ZZZS je danes na podlagi 52. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja sprejel **sklep o planu zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2018 in o izvedbi javnega razpisa za izbiro organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2018**. Celotna vrednost programa zdravstvenega letovanja otrok znaša v letu 2018 1.729.144,80 evrov. Javni razpis bo objavljen v Uradnem listu RS in na spletni strani ZZZS predvidoma že jutri.

Upravni odbor ZZZS je danes na podlagi 50., 51. in 53. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja sprejel tudi **sklep o planu skupinske obnovitvene rehabilitacije za leto 2018 in o izvedbi javnega razpisa za izbiro organizatorjev skupinske obnovitvene rehabilitacije v letu 2018**. Celotna vrednost programa skupinske obnovitvene rehabilitacije znaša v letu 2018 3.395.854,20 evrov. Javni razpis bo objavljen v Uradnem listu RS in na spletni strani ZZZS predvidoma že jutri.

Upravni odbor ZZZS je danes skladno s sklepom Skupščine ZZZS z dne 13.12.2017 obravnaval gradivo **»Analiza bolniške odsotnosti z dela po posameznih vzrokih z akcijskim načrtom za njihovo obvladovanje«** (priloga) ter gradivo z nekaterimi dopolnitvami potrdil in ga posredoval v obravnavo na sejo Skupščine ZZZS.

Zdravstveni absentizem je pomembni kazalnik zdravstvenega stanja delavcev. Redno spremljanje absentizma je nujen pogoj za obvladovanje tega pojava. Z vidika ekonomskih, socialnih, zdravstvenih in drugih posledic je bolniški stalež vedno veliko breme tako za zaposlene, njihove delodajalce, izvajalce socialnih zavarovanj, kot tudi za družbo kot celoto. Delež izgubljenih delovnih dni v breme ZZZS in delodajalcev (odstotek bolniškega staleža, v nadaljevanju: % BS) v Sloveniji dolgoročno ne kaže poviševanja. Med leti so zaznana nihanja. V letu 2017 je bil v Sloveniji skupni odstotek bolniškega staleža (% BS) na ravni 4,26 % (2,01 % v breme delodajalcev in 2,25 % v breme ZZZS), kar je manj kot v nekaterih državah z višjimi % BS, kot so Belgija, Švedska, Češka, Slovaška (nad 5 %), ter več kot v nekaterih državah z nižjimi % BS, kot so Avstrija, Nemčija, Velika Britanija, Francija (med 3,0 in 3,5 %). Slovenija se nahaja nekje vmes in je po kazalniku primerljiva z Madžarsko, Nizozemsko, Španijo idr. (med 3,5 in 4,0 %). Slovenska zakonodaja je glede omejevanja višine nadomestil za začasno zadržanost z dela med opazovanimi državami najmanj restriktivna - še zlasti na področju neomejene absolutne višine nadomestil in časovno neomejenega trajanja nadomestil (slednje v EU pozna le še Bolgarija).

Ne glede na dolgoročni trend upadanja deleža izgubljenih delovnih dni, pa se od druge polovice leta 2015 povečuje delež izgubljenih delovnih dni v breme ZZZS. V letu 2008 je % BS v breme ZZZS znašal še 45,9 %, v letu 2016 pa že 52,6 %. Prav tako se od druge polovice leta 2015 beleži izrazit porast bolniškega staleža nad 1 letom. Glede na starostno strukturo zavarovancev je največji porast izgubljenih delovnih dni v breme ZZZS zabeležen pri zavarovancih, starih nad 50 let (62 % vsega porasta izgubljenih delovnih dni v breme ZZZS). Z naraščanjem % BS v breme ZZZS, zlasti od druge polovice leta 2015 dalje, izjemno naraščajo izdatki ZZZS za nadomestila za začasno zadržanost z dela. Če so leta 2013 izdatki ZZZS za nadomestila zaradi začasne zadržanosti z dela znašali 224.694.620 evrov, so leta 2016 znašali

284.463.572 evrov in leta 2017 že 314.190.843 evrov, na kar je vplival tudi določen dvig osnov (plače) za izračun nadomestil.

Povečanje zdravstvenega absentizma, ki je odraz različnih delovnih, socialnih, ekonomskih, ekoloških in drugih dejavnikov, je mogoče povezati z različnimi dejavniki, predvsem pa z rastjo števila zaposlenih, staranjem in posledično večjo obolenostjo aktivnega prebivalstva, dolgotrajnejšimi postopki diagnostike in zdravljenja, nego otrok, kasnejšim upokojevanjem ter drugimi razlogi. Zaradi izjemnega naraščanja stroškov za nadomestila zaradi začasne zadržanosti z dela v letih 2015 in 2016 je ZZZS v letih 2016 in 2017 na osnovi podatkov NIJZ in lastnih podatkov opravil več analiz bolniške odsotnosti po vzrokih zadržanosti, spolu, starosti zavarovancev in dejavnosti zavezanca. Glavni vzrok za odsotnosti z dela zaradi bolezni predstavljajo bolezni mišično-kostnega sistema in vezivnega tkiva, sledijo poškodbe in zastrupitve izven dela, poškodbe in zastrupitve pri delu, rakasta obolenja, duševne in vedenjske motnje, bolezni živčevja in simptomatski znaki in nenormalni klinični laboratorijski izvidi.

Glede na vse analize je ocena, da je vpliv samega ZZZS na naraščanje nadomestil zaradi začasne zadržanosti z dela, glede na splošno demografsko gibanje, gospodarske razmere, razmere finančnega poslovanja države, spremembe starostne strukture zaposlenih, spreminjajoče se zahteve in nova psihosocialna tveganja na delovnih mestih, zelo omejen. **Sistemska ureditev glede obvladovanja bolniškega staleža odstopa od evropskih držav in ne podpira čimprejšnje vrnitve zdravega delavca na delovno mesto po zgledu številnih držav Evropske unije. V Sloveniji imamo po eni strani časovno neomejeno trajanje bolniškega staleža in neomejeno absolutno višino nadomestila, hkrati pa se srečujemo s pomanjkanjem poglobljene individualne medicinske rehabilitacije ter pomanjkanjem možnosti hitrega prehoda v prezaposlitev in poklicno rehabilitacijo. Neustrezen je status stroke medicine dela v Sloveniji. Postopki na invalidskih komisijah ZPIZ se pogosto začnejo (pre)pozno in so dolgotrajni, (ne)zaključenost zdravljenja se razlaga preozko.**

Naraščanju izdatkov za nadomestila plače se tako ni mogoče izogniti brez širših sistemskih ukrepov, ki bodo dogovorjeni v okviru socialnega dialoga. Le-ti segajo tako na področje zakonodaje (npr. sprememba pogojev pokojninskega in invalidskega zavarovanja, varnosti in zdravja pri delu, spremembo ureditve zdravstvenega zavarovanja, ureditev spodbud delodajalcev za vlaganje v zdravje zaposlenih), kot izvajanje številnih ukrepov s strani delodajalcev in delavcev.

ZZZS za obvladovanje bolniškega staleža predlaga akcijski načrt z naborom ukrepov, ki se nanašajo na različne nosilce: resorna ministrstva z organi v sestavi (MDDSZ, MF, MZ, MGRT), delodajalce, izvajalce zdravstvenega varstva in zdravstvene dejavnosti – medicina dela, prometa in športa, NIJZ, izvajalce obvezne socialne varnosti (ZZZS, ZPIZ) in delavce. Mnogi ukrepi zahtevajo stalno medresorsko in interdisciplinarno sodelovanje. Opišemo jih kot kratkoročne in dolgoročne, nekateri prehajajo iz kratkoročnih v dolgoročne.

Učinkovito obvladovanje bolniškega staleža je moč zagotoviti le v okviru sistema z ukrepi:

- ki bodo usmerjeni v preventivne in promocijske ukrepe za ohranjanje zdravja prebivalcev (varovanje in krepitev zdravja, odgovornost posameznika za lastno zdravje);
- javno zdravstveni in medresorski preventivni in promocijski ukrepi za zmanjšanje poškodb in bolezni (varnost in zdravje pri delu, varnost v cestnem prometu, preprečevanje tveganih vedenj, zasvojenosti in različnih zastrupitev, obvladovanje kajenja in pitja alkohola, zdrava prehrana, ukrepi na področju okolja in zdravja...);
- ki bodo v primeru poškodbe ali bolezni zagotavljali čimprejšnjo vrnitev zdravih in motiviranih posameznikov na delovna mesta;
- ki bodo usmerjeni v zmanjševanje oz. obvladovanje psiho-socialnih tveganj na delovnem mestu;
- ki bodo novim zahtevam dela prilagajali tudi delovna mesta, vključno s prilagoditvijo delovnih mest starajoči se populaciji;
- ki bodo usmerjeni v preprečitev oz. zmanjšanje obsega poškodb poškodb pri delu in bolezni, povezanih z delom.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO
ZAVAROVANJE SLOVENIJE

Priloga: osnutek Analize po posameznih vzrokih za bolniške odsotnosti z dela z akcijskim načrtom za njihovo obvladovanje.